

Csodás kertre nézhetnek
a szemközti ház lakói

Kert

a magas házak között

A terézvárosi Rózsa utcában egy foghíjtelken létesült a Rózsa-kert közösségi és pihenőkert. A 2021-ben épült, haszonnövények termesztésére szolgáló közösségi kert is megérne egy misét, de ezúttal maradnék az előterében található, mindenki számára nyitott, árnyas pergolákkal ellátott pihenőkertnél, amely szerintem sok tanulsággal szolgál mind az épített elemeit, mind az egyszerű, mutatós növényhasználatát tekintve.

A Rózsa-kert közösségi és pihenőkert Terézváros (Budapest 6. kerület) egyik 1500 négyzetméteres foghíjtelkén létesült 2021-ben. Már csaknem beépült a terület, de végül más döntés született, és az önkormányzat – nevezetesen *Temesvári Szilvia* zöld ügyekért felelős alpolgármester – a kert létesítésének ötletével állt elő. Az elképzelést hamar tett követte, és néhány hónap alatt megvalósult a mintegy 850 négyzetméteren elterülő közösségi kert, valamint az előterében elhelyezkedő mintegy 400 négyzetméteres pihenőkert.

Fantasztikusak a közösségi kertek, amelyek a városokban élő, saját földterülettel nem rendelkező embereknek kínálnak néhány négyzetméteres művelhető parcellákat, vagy akár a helyi ökoszisztéma helyreállítására törekvő ökokertként működnek, jellemzően hosszabb-rövidebb ideig beépítetlen foghíjtelkeken. E kertek egyúttal közösségi találkozóhelyek is, melyek esetenként igen pezsgő, „zöld” szellemű kulturális életnek adnak otthont. Tekintve, hogy a kertészkedés jelenleg az egyik legnépszerűbb hobbi, leginkább csak várólistára tudnak jelentkezni a saját parcellára és hasonlórú közösségre vágyó újabb érdeklődők. A Rózsa-kertben is 80 jelentkező között sorsolták ki a bő 30 darab négy négyzetméteres parcellát, melyeket vegyszermentesen művelnek a kertészek.

Ezzel szemben a haszonkert előterében és annak stílusában kialakított, *Rigó István* terézvárosi főkertész tervei alapján megvalósult, 400 négyzetméteres pihenőkert bárki számára nyitott, igaz, kertészkedési lehetőséget nem nyújt. A hangulatos térben vesszőfonatos pergolákkal árnyékolgatott egyszerű padok és asztalok várják a látogatókat. A növények – rózsa, levendula, sudárszálya, rózsalonc, japán gyöngyveszsző, hólyagvessző, cserszömörce, korallberkenye, aranytarka fagyal stb. – egy méter széles és egy-négy méter hosszú magaságúakba kerültek. Már csak azért is, mert a sirtes talaj nem alkalmas az ültetésre. Hasonló okokból a fák is többnyire planténe-ekben növekednek.

Miért is tetszik annyira ez az egyszerűségében nagyszerű kert? Lássuk sorjában.

• **A hátsó kertrész stílusának követése, továbbgondolása.** A hátsó közösségi kert magasságúainak egy méter széles formái ismétlődnek a pihenőkertben, igaz, az előkertben 45 fokkal elforgatva, diagonál rendszerben kerültek elhelyezésre az ágyások. Az anyagok és formák is rímelnek. Hasonló fenyődeszkából készült mindkettő, a

Amennyiben a saját kertünkben és ebből következően hosszabb távra tervezünk, a kezeletlen vörösfenyő a jó megoldás, és az oszlopokat ugyancsak érdemes erősebb, vastagabb anyagból készíteni, mint a jelen esetben használt 5 x 5-ös keresztmetszetűek.

Vesszőfonattal árnyalt pergola változatos növénykiültetéssel

Terézváros Rózsa utca 51-52. ingatlan átmeneti hasznosítása
Közösségi kert és pihenőpark

hátsó kert átjáró-pergoláira (a terven még nem látható) rímelnek a pihenőkert kiülő fedett pergolái.

• **Természetes anyaghasználat, egyszerű szerkezet.** Az építmények, a padok, az asztalok és a magasságúak egyszerű kezeletlen fenyődeszkából, illetve -oszlopokból készültek. Szinte bárki – na jó, ügyes kezű szerzőszámforgató – által megvalósíthatók. Jelen esetben közmunkások építették meg szakér-

tő irányítás mellett. Itt a várható beépítés miatt a létesítményeket rövidtávra tervezték.

• **Egyszerű mészkőmúrvás lágyburkolat.** A talaj burkolásának legegyszerűbb és legolcsóbb módja a lágyburkolat, azaz kavics vagy murva elterítése néhány centiméteres rétegben, ahogyan az itt is történt. Könnyen „bontható”, újrahasznosítható, sármentes közlekedést biztosít, és remekül megy a natúr deszkákhoz.

• **Mozgalmas, diagonál elrendezés.** A négyszögletes térrész unalmasságát remekül megtöri, oldja a diagonál elrendezésű, egyméteres osztású rácshálóra tervezett kert. Minden elem, a magasságuktól kezdve a pergolán át a kerti bútorokig a telek határaihoz képest 45 fokkal elforgatva került elhelyezésre. Mindez valahogy „elveszejt az embert a térben”, a határfalak helyett magára a kertre terelődik a hangsúly, emiatt a diagonál elrendezés különösen hatásos az apró vagy szűk terekben. Itt ugyan tágasak a terek (kb. 1500 négyzetméteres a foghíj), ám a hatalmas tűzfalak között mégis „összeszorul” a kert.

• **Játék a magassággal.** Szintén izgalmassá teszi a teret, hogy a magasságok változó magasságban készültek, van köztük egy, kettő és három deszka magasságú, azaz 15, 30 és 45 cm-es. Szintén magasságot ad a térnek a vesszőfonattal fedett négy darab 3 × 3 méteres pergola és az azokat összekötő elemek.

• **Jól átgondolt, egyszerű növényhasználat, hangulatukban és igényeikben összeillő, ismétlődő növényekkel.** A kert-

Planténerben (nagy ültetőedényben) nevelt fák

- Virginiai zelnicemeggy (*Prunus virginiana*): itt szép bordó lombú fajtát használtak.
- Fűzfa (*Salix*): városi körülmények között a szárazságtűrőbb fajok használata célszerű.

Magasságásokba ültetett cserjék és félcserjék

- Rózsa (*Rosa*): néhány törzsre oltott rózsa gondoskodik a „rózsakert” hangulatról.
- Levendula (*Lavandula*): illatos, szárazságtűrő, rovarokat vonzó közismert mediterrán félcserje.
- Sudárszálya (*Perovskia*): a levendulánál magasabb, de szintén kékes virágú és lombú, rovarokat vonzó, újabban népszerű félcserje.
- Rózsalconc (*Weigela*): többnyire rózsaszínes, pirosas virágú, igénytelen, könnyen nevelhető lombhullató cserje.
- Japán gyöngyvessző (*Spiraea japonica*): nyáron virágzó, rózsaszínes virágú, alacsonyabb gyöngyvesszőfaj.
- Hólyagvessző (*Physocarpus*): késő tavasszal, kora nyáron csontfehéren virágzó lombhullató cserje. Nagyon szép az itt is használt vörös lombú 'Diabolo' fajta.
- Cszerszömörce (*Cotinus*): az alapfaj hazánkban is őshonos, mézszkedvelő, szárazságtűrő cserje. Itt egész évben bordó lombú fajtát használtak, mint pl. a 'Royal Purple'.
- Korallberkenye (*Photinia*): vörös hajtásokat hozó, fényes levelű örökzöld cserje.
- Fagyal (*Ligustrum*): a strapabíró klasszikus sövénynövény egy ritkábban használt sárgás színezetű fajtáját, az 'Aureum'-ot használták, amely színével nagyon szép kontrasztot alkot a bordó és kékes növényekkel.

Kúszónövény

- Vadszőlő (*Parthenocissus*): a pergolák oszlopaira vadszőlő kapaszkodik fel.

A közösségi kert részlete

Sudárszálya

Egyszerű, dombornyomott („dörken”) lemezzel bélelt magasságások 2,5 cm-es fenyődeszkából

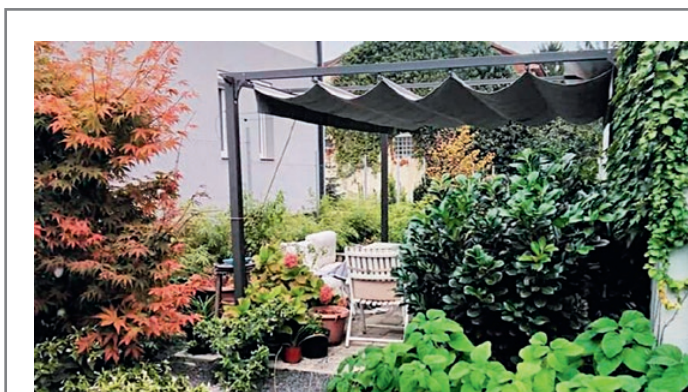
FOTÓ: ISTVÁNFFY ZSÓFIA

ben a névadó rózsák mellett levendula, sudárszálya, rózsalconc, japán gyöngyvessző, hólyagvessző, cszerszömörce, korallberkenye, aranytarka fagyal stb. került kiültetésre a magasságások 1 × 1 méteres kazettáiba. Mivel egy-egy növényfaj ismétlődően többször előfordul a térben, ez ritmust,

egységes megjelenést ad a kertnek. A növények kékes, bordós, rózsaszínes és sárgás színei kiválóan harmonizálnak egymással. Valamennyi kiválasztott növény jó város- és szárazságtűrő.

Istvánffy Zsófia

A cikk megírásához a Rózsa-kert pihenőkert tervező terézvárosi főkertész, Rigó István nyújtott segítséget, aki rendelkezésemre bocsátotta a bemutatott tervet, és tájékoztatott a kertről, illetve annak létrejöttéről.

ISTVÁNFFY ZSÓFIA

kertépítési tanácsadó

SLOWGARDEN

Kertépítési tanácsadás
fenntartható kertek építéséhez

istvanffy.zsafia@slowgarden.hu

FOTÓ: LAC